

Przeczytaj fragment utworu Henryka Sienkiewicza pt. „Sąd Ozyrysa”.

W starożytnym Egipcie bóg Ozyrys odbywa sąd nad duszą Psunabudesa, o której los spierają się Głupota i Niegodziwość, a w rozstrzygnięciu sporu ma pomóc Mądrość.

I w tejże chwili przywołał Mądrość, a ta stawiała się natychmiast i spojrzawszy na Psunabudesa nie zdziwiła się wprawdzie, albowiem Mądrość niczemu się nie dziwi, ale uśmiechnęła się jakby z pewnym zadowoleniem i rzekła:

- Ach, to Jego Ekscelencja, który tajnym okólnikiem do gubernatorów zabronił mi pobytu w Egipcie!...

- Dla dobra państwa, słowo uczciwości... - począł się tłumaczyć Psunabudes.

Lecz Ozyrys nakazał mu milczenie, sam zaś zapytał:

- Powiedz mi, Mądrości, czy ten zakaz był bardziej głupi, czy niegodziwy?

- Jednakowo, zupełnie jednakowo! - odpowiedziała Mądrość.

Więc Sprawiedliwy położył równe ciężarki na szalach, opartych o stopień jego tronu.

- Mów dalej - rzeki - aby się stało wreszcie wiadomo, który z tych dwóch duchów ma pomyśleć o najwłaściwszym dla Ekscelencji osiedleniu.

Więc Mądrość zaczęła streszczać całe życie Psunabudesa, od wczesnej młodości aż do ostatniej chwili jego ziemskiej podróży. Wspomniała, jak w akademii, w stubramnych Tebach, był zaciekle liberałem, jak wstąpiwszy następnie do urzędu, zapisał się niebawem do działaczy państwowych i drwił z zasad, które za studenckich czasów wygłaszał, jak pod hasłem: „Egipt dla Egipcjan!” pracował nad zjednoczeniem państwa pod władzą memfickiej biurokracji, jak wreszcie w ciągu długiego swego zawodu ustawicznie kogoś podejrzewał, coś wietrzył, przeciwko komuś wysyłał raporty, przed czymś ostrzegał, czegoś nie dopuszczał, coś zamykał, coś ukracał — i zamiast rozszerzać ludzką działalność i ludzkie życie, ustawicznie je obrzydzał, krępował i ograniczał.

- Czy nie sądzisz, że to są szelmostwa? - przerwał Ozyrys dorzucając ciężaru na szalę Niegodziwości.

- Nie przeczę, o Wszczęściwy - odrzekła Mądrość - ale pozwól sobie zauważyć, że była w tym i głupota tak wielka jak piramida Cheopsa, albowiem Psunabudes, pracując niby dla potęgi Egiptu, w gruncie rzeczy go osłabiał, pracując niby dla jego sławy, ostatecznie go zohydzał, pracując niby dla porządku w państwie, wtrącał je w bezład i tworzył mu wewnętrznych nieprzyjaciół, a przy tym nigdy w jego zakutej głowie nie powstała ani na chwilę myśl, że cała jego robota może przynieść tylko szkody i klęski.

- Jeśli tak - rzekł Sprawiedliwy - to trzeba dorzucić i na szalę Głupoty.

I. Zadania do tekstu

1. Tekst Sienkiewicza:

☒ A) posiada elementy humorystyczne

☐ C) zawiera narrację pierwszoosobową

☒ B) ukazuje sytuację moralną człowieka u władzy

☐ D) ma charakter popularnonaukowy

2. Według słów Psunabudesa w interesie mieszkańców Egiptu było, by:

☐ A) kierowali się zdrowym rozsądkiem

☐ C) w państwie panował rozum

☒ B) postępowali bezmyślnie

☒ D) urzędnicy tępil wszelkie przejawy roztropności

3. Człowiek stający przed sądem w tekście:

☐ A) zyskał przychyłność Mądrości

☒ C) był wpływowym urzędnikiem

☐ B) działał zgodnie ze swoimi przekonaniem

☒ D) ma nazwisko znaczące

4. Użyty w tekście wyraz *szelmostwa* można zastąpić słowem:

☐ A) partactwo

☒ B) niegodziwość

☒ C) szubrawstwo

☒ D) nikczemność

5. Zgodnie z tekstem wyrazem *głupoty* jest:

☒ A) skłócanie obywateli w państwie

☐ C) dążenie do sławy

☒ B) osłabianie państwa

☐ D) budowanie potęgi kraju

6. W *Sądzie Ozyrysa* nie ma mowy o:

☐ A) ograniczaniu obywateli przez władzę

☐ C) donosicielstwie

☐ B) tropieniu wykroczeń

☒ D) oszustwach finansowych

II. Zadania do lektur i wiedza o literaturze

7. W *Dziadach cz. II* ze światem nadprzyrodzonym:

☒ A) jest związana pasterka Zosia

☒ C) łączą się prawa moralne

☒ B) kontaktuje się Guślarz

☐ D) prowadzi dialog chór

8. *Dziady cz. II* Adama Mickiewicza poprzez treść i budowę nawiązują do:

☒ A) tradycji antycznej

☒ C) filozofii romantycznej

☒ B) kultury ludowej

☐ D) satyry

9. Słowa z *Dziadów cz. II* „Mówcie, komu czego braknie, / Kto z was pragnie, kto z was łaknie?”:

- ☐ A) są skierowane do zebranych ludzi
☒ C) informują o celu sprawowania obrzędu
☐ B) wypowiada Starzec
☐ D) wyrażają obawę przed zjawami

10. Los duchów w zaświatach w *Dziadach cz. II*:

- ☒ A) mogą zmienić ludzi
☐ C) jest zawsze skutkiem dokonanych zbrodni
☒ B) wynika z ich postępowania na ziemi
☒ D) poznajemy poprzez wypowiedzi zjaw

11. Prawdą jest, że Aleksander Fredro:

- ☒ A) znał z doświadczenia życie żołnierskie
☐ C) zasłynął jako poeta
☐ B) zdobył gruntowne wykształcenie uniwersyteckie
☐ D) pochodził z ludu

12. Do gatunków dramatycznych zaliczamy:

- ☒ A) komedię
☒ C) dramat romantyczny
☒ B) tragedię
☐ D) balladę

13. Regularność rytmiczna, podział na strofy, powtórzenia, często charakter pochwalny to cechy:

- ☒ A) pieśni
☐ B) fraszki
☒ C) hymnu
☐ D) wiersza wolnego

14. W limeryku Wandy Chotomskiej jest:

- ☒ A) komizm słowny
☒ C) nazwa własna
☒ B) komizm sytuacyjny
☒ D) pytanie retoryczne

*Pewien cieśla w Dolnej Mszanie
zjadł siekierę na śniadanie.
A dlaczego? A dlatego,
że miał chęć na coś ostrego
cieśla w Dolnej Mszanie.*

III. Nauka o języku

15. W Biblii ma swoje źródło frazeologizm:

- ☒ A) kainowe znamię
☐ C) przeciąć węzeł gordyjski
☒ B) trąby jerychońskie
☐ D) siedzieć jak na tureckim kazaniu

16. Nieosobową formą czasownika jest:

- ☒ A) sądząc
☒ B) sądzono
☒ C) sądzony
☐ D) sądenie

17. Tytuł książki Agnieszki Frączek:

- ☒ A) zawiera neologizm
☒ C) jest grą językową
☐ B) zawiera homonim
☒ D) zachęca do czytania

18. Zdaniem złożonym współrzędnie jest aforyzm:

- ☐ A) Nie otchłań dzieli, lecz różnica poziomu.
☒ C) Nie wyobrażajmy sobie siebie, bądźmy.
☒ B) Myśli są niewidzialne, ale bezmyślność jest widoczna.
☐ D) Czasem trzeba zamilknąć, żeby zostać wysłuchanym.

19. Teraz trzeba znaleźć nowy dom milusim kociątkom. - w zdaniu:

- ☒ A) brak podmiotu
☐ C) występuje przyimek
☒ B) jest wyraz nacechowany ekspresywnie
☐ D) jest orzeczenie imienne

20. Same spółgłoski bezdźwięczne są w wyrazie:

- ☒ A) szczęście
☐ B) ciało
☐ C) sierść
☒ D) kaszkiet

21. Orzeczenie imienne to:

- ☐ A) Czytała wnikliwie
☐ B) Zostańcie tutaj
☒ C) Stał się dorosły
☐ D) Jest z kolegami

22. Poprawna interpunkcja jest w zdaniu:

- ☒ A) Idąc, spostrzegł afisz, więc, wbrew wcześniejszym zamiarom, ruszył do kina.
☒ B) Kiedy podszedł, szklane frontowe drzwi otwały się automatycznie.
☐ C) Film się już rozpoczął ale Jan usiadł dyskretnie w ostatnim rzędzie.
☐ D) Rozpiąwszy marynarkę zaczął śledzić akcję toczącą się na ekranie.

23. Wyłącznie partykuły są w szeregu:

- ☐ A) od, ach, no
☒ B) oby, li, niech
☐ C) toteż, zbyt, za
☐ D) przez, dla, że

24. Zaimkiem przymiotnym nie jest:

- ☒ A) tam
☐ B) jacy
☒ C) nikt
☐ D) tę

25. Błąd językowy jest w zdaniu:

- ☒ A) Nie ufam osobom, którzy spóźniają się na spotkanie.
☒ B) Małżeństwo zawarli cztery pary.
☒ C) Z powodu choroby nie mogła obejrzeć spektakl.
☐ D) Autograf mistrza można otrzymać przed pokazem i zaraz po nim.

26. Przedostatnia sylaba jest akcentowana w wyrazie:

- ☐ A) astronautyka
☐ C) zwiedziłyśmy
☐ B) wicemistrz
☒ D) kolekcja